

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 15 listopada 2012 r.

BM-1-071-963/12/3

DPrC - I - 071 - 58/12
dot. BPS/43-18-709/12

p.R. Rojek
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 16. 11. 12
nr 9535 podpis *[signature]*

Pani
Maria Pańczyk – Pozdziej
Wicemarszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowno Pani Marszałek!

W odpowiedzi na oświadczenie pana senatora Ryszarda Knosali, przekazane przy piśmie Pani Marszałek z dnia 11 października 2012 r., nr BPS/43-18-709/12, w sprawie początku biegu terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, uprzejmie przedstawiam, co następuje.

Zagadnienie pochodzenia dziecka było przedmiotem *ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 220, poz. 1431)* nowelizującej *ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.)*, zwanej dalej k.r.o. Ustawą tą dokonano zmiany art. 63 k.r.o., wprowadzając zasadę, zgodnie z którą ustalenie i zaprzeczenie pochodzenia dziecka pełnoletniego dopuszczalne jest tylko na jego żądanie, z wykluczeniem w tym zakresie kompetencji matki i domniemanego ojca. Nowela nie zmieniła natomiast zawartych w przywołanym przepisie regulacji dotyczących terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa.

De lege lata określenie w art. 63 k.r.o. biegu terminu do wytoczenia przez męża matki powództwa o zaprzeczenie ojcostwa (sześć miesięcy od dnia, w którym mąż dowiedział się o urodzeniu dziecka przez żonę, nie później jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletniości), nie jest koherentne z innymi regulacjami dotyczącymi ustalenia pochodzenia dziecka. W myśl bowiem art. 61¹³ k.r.o. męzczyzna, którego ojcostwo zostało ustalone z uwzględnieniem macierzyństwa

kobiety wpisanej w akcie urodzenia dziecka jako jego matka, może wytoczyć powództwo o zaprzeczenie macierzyństwa w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że kobieta wpisana w akcie urodzenia dziecka nie jest matką dziecka, nie później jednak niż do osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Z kolei zgodnie z art. 78 § 1 k.r.o. mężczyzna, który uznał ojcostwo, może wytoczyć powództwo o ustalenie bezskuteczności uznania w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że dziecko od niego nie pochodzi.

W tym miejscu należy podnieść, iż pomimo tego, że przesłanką powództwa o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa, jak i powództwa o zaprzeczenie ojcostwa jest okoliczność, że dziecko nie pochodzi od danego mężczyzny – ustawodawca inaczej kształtuje początek biegu terminu zawitego do wytoczenia wspomnianych powództw. Niewątpliwie rozwiązanie przyjęte dla powództwa męża matki o zaprzeczenie ojcostwa jest mniej korzystne dla mężczyzny chcącego zakwestionować swoje ojcostwo niż to, które występuje przy powództwie o ustalenie bezskuteczności uznania ojcostwa.

W doktrynie prawa podkreśla się, że przyjęte w k.r.o. rozwiązanie, dotyczące ustalenia terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa jest krzywdzące dla męża matki, który dowiedziawszy się o tym, że dziecko nie pochodzi od niego po upływie 6 miesięcy od powzięcia wiadomości o urodzeniu dziecka nie będzie miał już możliwości skutecznego uruchomienia właściwej procedury sądowej¹. W takim przypadku może liczyć na wytoczenie powództwa przez prokuratora (86 k. r. o.) albo przez dziecko po osiągnięciu przez nie pełnoletności (art. 63 *in fine* k.r.o.).

Z drugiej jednak strony argumentem na rzecz określenia w art. 63 k.r.o. terminu na zaprzeczenie ojcostwa w sposób aktualnie obowiązujący jest dobro dziecka. W wyroku z dnia 3 kwietnia 2000 r. Sąd Najwyższy skonstatował, że dziecko urodzone i wychowujące się w związku małżeńskim ma prawo do bezpieczeństwa, niezbędnego dla prawidłowego ukształtowania jego osobowości. Dlatego ustawodawca dokonał w art. 63 k.r.o. na jego korzyść wyboru między zasługującym na ochronę co do zasady interesem ojca, którego obowiązki związane są zasadniczo z ojcostwem biologicznym a przedstawionym wyżej interesem dziecka do wychowywania w naturalnym, nie kwestionowanym środowisku rodzinnym². Za pozostawieniem obecnego *status quo* w zakresie wyznaczenia terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa przez męża matki przemawia również zasada stabilności stanu cywilnego dziecka.

¹ Zob. K. Pietrzykowski (red.), (w), *Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Komentarz*, Warszawa 2012, s. 695.

² I CKN 565/98. Lex nr 50845.

Mając na względzie wskazane wyżej argumenty, jak też ujawniające się w orzecznictwie i doktrynie poważne wątpliwości co do sposobu uregulowania w prawie rodzinnym terminu do wytoczenia powództwa o zaprzeczenie ojcostwa, o których również była mowa, uprzejmie informuję, iż przedstawię powyższą kwestię do rozważenia działającej przy Ministrze Sprawiedliwości Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Cywilnego. Potrzeba podjęcia ewentualnych dalszych działań na omawianym polu, w tym o charakterze legislacyjnym, zostanie przeze mnie rozważona po uzyskaniu stanowiska ww. Komisji.

Z upoważnienia

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Michał Królikowski

Michał Królikowski
PODSEKRETARZ STANU